

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Oddelenie pre vedu a výskum FF UKF
Filozofická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Štefánikova 67
949 74 Nitra
Slovenská republika

V Hradci Králové 12. 07. 2016

Věc:

Oponentský posudek na dosavadní vědecké a pedagogické dílo Doc. PhDr. Dagmar Markové, PhD. k její žádosti o jmenování profesorem ve studijním oboru 2.1.5 etika

Paní Doc. PhDr. Dagmar Marková, PhD. (roz. Švihelová) pracovnice Katedry všeobecné a aplikované etiky na Filozofické fakultě Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře, narozená 17. 11. 1975v Nitře, je absolventkou oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů: psychologie-etika v roce 1999. V roce 2005 získala vědeckou hodnost PhD. v oboru pedagogické psychologie, v roce 2007 získala akademický titul PhDr. v oboru sociální práce. Vědecko-pedagogický titul doc. získala v roce 2012 v oboru etika. Od ukončení magisterského studia působí na vysokoškolských pracovištích UKF v Nitře (nejprve 1999-2002 jako interní doktorandka, od roku 2002-2012 jako odborná asistentka a od roku 2012 jako docentka). V letech 2013-2014 působila jako docentka na poloviční úvazek na Katedře andragogiky a personálního řízení FF UK v Praze. V současné době působí na celý úvazek

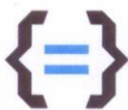
na Katedře všeobecné a aplikované etiky FF UKF v Nitře a zajišťuje výuku etické výchovy pro učitelství umělecko-výchovných a výchovných předmětů. Z příloh, které jsou k dispozici, vyplývá, že na vysoké škole působí 13 let, vedla 35 bakalářských a 39 magisterských prací, zavedla do výuky za posledních 10 roků 9 předmětů, z nichž zejména „Sexuální etika“, „Úvod do sexuálních a rodových študií“ a „Metódy výskumu v etice“ se mohou opřít o její soustavnou badatelskou činnost. Její doktorandka PhDr. Monika Zimovčáková absolvovala úspěšně doktorská studia disertací „Eticko-humanistické vízie Ericha Fromma pre 21. storočie“. Její doktorand Mgr. Petr Kocina se zaměřuje na problematiku etických souvislostí sexuálních a reprodukčních práv a již absolvoval disertační zkoušku.

Paní Doc. Marková se ve své pedagogické činnosti opírá o nezpochybnitelné výsledky své činnosti vědecko-výzkumné, která se zaměřuje zejména na výzkum sexualit v sociálních a morálních kontextech. V této souvislosti jsou významné výsledky o konstruování sexuálních biografií mládeže na Slovensku a postojových mikrodiskurzích v oblasti sexuality. Realizovala eticko-deskriptivní výzkum sexuální morálky na Slovensku a v České republice, dále se soustřeďuje na oblast sexuální výchovy a jejích sociálních a etických aspektů. Od roku 2007, kdy založila a garantuje mezinárodní vědeckou konferenci „Sexuality“ („Sexualities“), systematicky prosazuje a podporuje interdisciplinární vědecký dialog v oblasti výzkumu této problematiky (v současné době se připravuje již desátý ročník). O významu konference svědčí účast zahraničních odborníků a spolupráce s dalšími institucemi v Bratislavě, Banské Bystrici, Olomouci a Brně.

Další zájmovou oblastí zkoumání Doc. Markové je adlerovská etika. Analyzuje prolínání a konfrontace etiky a psychologie v adlerovské teorii. Zaměřuje se na základní výzkum adlerovské etiky a vytvořila skripta věnovaná adlerovským metodám uplatnitelným v rámci etické výchovy.

Publikační činnost je výrazně zaměřená na sexualitu, sexuální morálku, sexuální výchovu a etiku v adlerovské teorii. O přínosu publikací paní Doc. Markové svědčí mimořádný ohlas na publikační činnost (464 citací; z toho 13 v databázi ISI WOK a Scopus).

K dispozici jsem měla následující monografie paní Doc. Markové:

„O sexualitě, sexuálnej morálke a súčasných partnerských vzťahoch“ (Nitra 2012)

„Sexual morality in Slovakia and the Czech Republic“ (Ljubljana 2015)

„Moral values in sexual and partner relationships“ (Ljubljana 2015).

V těchto monografiích vychází z pojetí sexuality, soustřeďuje se na esencialistické a sociálně konstruktivistické paradigma a rozebírá rovněž význam jazyka v jednotlivých relevantních diskurzích, tj. v diskurzu reprodukce, v diskurzu slasti, v diskurzu intimity a v diskurzu zdraví/patologie. Definovatelné diskurzivní proudy obsahující problematiku sexuality, které jsou víceméně významné i dnes, autorka analyzuje. Jedná se o křesťanskou tradici, medicínský a sexuologický proud, liberální (občanský) proud a rizikový proud spjatý zejména s HIV/AIDS. Další velký okruh sledované problematiky představuje sexuální morálka, její vymezení, rovněž skryté morální významy, normování sexuality a konstrukce adekvátních kategorií.

Tato teoretická východiska autorka uplatňuje při založení rozsáhlých empirických šetření a jejich vyhodnocení. K podstatným výsledkům patří závěr, že sexualita je neoddelitelná od své kulturní návaznosti a konstatuje, že převládající konstrukce tzv. „tradiční sexuální morálky a koncept „čistých vztahů“ se zdá být spíš ideálem partnerských vztahů než žitou realitou. To je dáno postmoderní sexualitou navázanou na obecnější znaky postmoderny (pluralita, relativismus, nejednoznačnost, paradigma komunikace, kreativita, fragmentace, kulturní vědění, transversalita atd.).

K dispozici jsem měla rovněž méně rozsáhlé relevantní texty. Jedná se o článek „Sexuálne biografie mladých mužov a žien a postoje mikrodiskurzy o sexualitě“ (Mládež a společnost 1/2006), kde se v podstatě rodí komplexní zaměřenost Doc. Markové na sexualitu z hlediska psychologického, sociologického, potažmo etického.

Dále jde o text autorů Markové a Lukšíka „Edukacja seksualna na Słowacji“, který vyšel v roce 2010 (Kwartalnik pedagogiczny 2/216) v Polsku, v němž autoři popisují historický kontext a současný stav sexuální výchovy na Slovensku, zkoumají kurikulum výchovy k manželství a rodičovství na základních školách a formulují doporučení pro sexuální výchovu včetně

akceptace „jehož právního rámce“. Neopomíjejí ani rozdílné diskurzy-reakce biskupské konference, společnosti pro plánování rodiny a ministerstva školství.

Poslední posuzovaný text, jehož autory jsou Dagmar Marková a Petr Kocina, byl publikován v roce 2014 ve sborníku „Education and Upbringing“ pod názvem „Made in Slovakia: Moral constructions of Sexuality Education and their descursion Sources“. Autoři zde konstatují, že etika je tradičně pojímána jako filosofická disciplína a etický deskriptivní výzkum sexuality je ojedinělý. Přinášejí dvě eticko-deskriptivní studie sexuální morálky v oblasti sexuální výchovy. Opět máme k dispozici hodnotné výsledky sociologického šetření doprovázané grafy a přehlednými tabulkami čtyř přístupů k sexualitě a sexuální morálce, jak jsme se s nimi setkali již v monografii z roku 2012. Tento příspěvek se zaměřuje na obsah a význam vzdělání sociálních pracovníků v oblasti sexuální výchovy. Autoři se zamýšlejí rovněž nad dimenzemi privátní, rodinné sexuální výchovy a výchovy institucionální. Upozorňují na potřebu poskytování otevřených informací. V kontextu sexuální výchovy je moralita důležitá pro 25% respondentů.

Na základě studia výše zmíněných publikací bych paní docentku Markovou poprosila, aby se v diskusi vyjádřila k těmto námětům a otázkám:

Do jaké míry mohou empirická šetření a jejich vyhodnocování kvantitativními a kvalitativními metodami obohatit etickou teorii jako teorii filosofickou?

Jak se lze v současné době (postmoderní) dívat na úlohu normativních etických konceptů?

Může hermeneutická etika napomáhat při sblížení představ o obsahu, významu a realizaci sexuální výchovy?

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

Závěr

Na základě dokumentů, které byly předloženy, konstatuji, že uchazečka vykazuje legislativou předepsané skutečnosti. Vzdělání, výuka i vědecko-výzkumná činnost jsou zaměřené na problematiku, která je kompatibilní s charakteristikou studijního oboru 2.1.5 Etika v Sústave študijných odborov Slovenskej republiky vydanéj rozhodnutím Ministerstva školství SR. Vykázané dokumenty se vztahují k studijnímu oboru Etika buď přímo, anebo prostřednictvím vědecké činnosti v oborech, které jsou příbuzné. Vědecké a pedagogické dílo Doc. PhDr. Dagmar Markové, Ph.D. dokládá, že se stala uznávanou vysokoškolskou pedagožkou a vědeckou pracovnící, k čemuž jí významnou měrou přispěly i zahraniční studijní pobyty, zejména v USA, kde čerpala ze zásadních teoretických i metodologických zdrojů.

Domnívám se, že pedagogická praxe, odborné a vědecké kompetence, splnění požadovaných kritérií na udělení hodnosti profesor dávají záruku, že Doc. PhDr. Dagmar Marková, Ph.D. je schopná zodpovědně a na potřebné úrovni plnit úkoly, které jsou s působením vysokoškolského profesora spjaty.

Tyto skutečnosti mě vedou k tomu, abych Doc. PhDr. Dagmar Markovou Ph.D., po úspěšné inaugurační přednášce, navrhla komisi pro jmenování profesorem udělit jmenované vědecko-pedagogickou hodnost vysokoškolský profesor ve studijním oboru 2.1.5. Etika.

12. 07. 2016

Prof. PhDr. Ilona Semrádová, CSc.
Katedra aplikované lingvistiky
Fakulta informatiky a managementu
Univerzita Hradec Králové